

ციფრული ტრანსფორმაცია: მნიშვნელობა, გამოწვევები და ევროკავშირის პოლიტიკა

თაკალანძე ლარისა

ბიზნესისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორი,
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
<https://orcid.org/0000-0003-1126-6464>
E-mail: speaker@sou.edu.ge

რეზიუმე

ამჟამად, მსოფლიოში ციფრულ კომუნიკაციებს უდიდესი გავლენა გააჩნია. უკანასკნელ პერიოდში ციფრულ ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიების მძლავრი კატალიზატორი 2020 წლის პანდემია გახდა, რამაც პრაქტიკულად ყველა სფეროში გამოიწვია ცვლილებები. ამასთან დაკავშირებით, სტატიაში განხილულია ციფრული ტრანსფორმაციის ევროკავშირის პოლიტიკა, შესაძლებლობები და გამოწვევები, აგრეთვე ევროკავშირის როლი საქართველოში ციფრული ეკონომიკის ფორმირებასა და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარებაში; გაშუქებულია განათლების ტრადიციული ინსტიტუტების შესაბამისობა ციფრული ტრანსფორმაციით ინიცირებულ ახალ მოთხოვნებთან და დასაბუთებულია უმაღლესი განათლების, დასაბუთებულია ციფრული ტრანსფორმაციის გამოწვევების საპასუხოდ არსებული საგანმანათლებლო პარადიგმების გადახედვისა და პროფესიული განათლებისა და ბიზნეს კომპანიებს შორის ეფექტური ურთიერთობის აგების აუცილებლობა.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული ტრანსფორმაცია, ევროკავშირი, გამოწვევები, ბიზნესი, უმაღლესი განათლება, პროფესიული განათლება, კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა, განვითარება.

ციტირებისთვის: თაკალანძე ლ., ციფრული ტრანსფორმაცია: მნიშვნელობა, გამოწვევები და ევროკავშირის პოლიტიკა, ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, №3, 2022 წ. გვ. 7-11.

DIGITAL TRANSFORMATION: IMPORTANCE, CHALLENGES AND EUROPEAN UNION POLICY

Takalandze Larisa
Professor, Head of Management Module,
Sokhumi State University
<https://orcid.org/0000-0003-1126-6464>
E-mail: speaker@sou.edu.ge

RESUME

Digital communications are having a tremendous impact on the world today. The 2020 Pandemic has recently become a powerful catalyst for digital transformation technologies, causing changes in almost all areas. In this regard, the article examines the policy of the European Union, the opportunities and challenges of digital trans-

formation, as well as its role in the formation of the digital economy and the development of the information society in Georgia;

The relevance of traditional educational institutions to the requirements initiated by digital transformation is highlighted, and the need to build effective relationships between HE, VET and Business companies is substantiated.

Key words: Digital transformation, European Union, Challenges, Business, High Education, VET, Corporate Social Responsibility, Development.

For citation: Takalandze L., Digital Transformation: Importance, Challenges and European Union Policy, Business & Law, No. 3, 2022, p. 7-11.

შესავალი

ციფრული ტექნოლოგიების გავლენა პოტენციურ ეკონომიკურ ზრდაზე თანამედროვე კვლევების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა. ეკონომიკის ციფროვიზაციის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კომპონენტია სახელმწიფო ინვესტიციები საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში (ICT), როგორც ერთი

მხრივ, სახელმწიფო რესურსების უფრო ეკონომიური და ეფექტიანი განკარგვის და სახელმწიფო სერვისების (ძირითადად, სოციალური სერვისების, საგადასახადო სისტემის) ეფექტიანი მიწოდების და მეორე მხრივ, ამ მიმართულებით კერძო ინვესტიციების სტიმულირების ნინაპირობა. განვითარებულ ქვეყნებში სახელმწიფო ICT ინვესტიციები საშუალოდ მშპ-ს 1-1.5%-ს შეადგენს.

თუმცა სახელმწიფოს ICT ინვესტიციების პოტენციურ სარგებელთან მიმართებით, ცალკეული კვლევები რიგ გამონკვევებსაც ასახელებს, რომელთა გათვალისწინება აუცილებელია სასურველი ეკონომიკური სარგებლის მისაღებად.

უკანასკნელ პერიოდში ციფრულ ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიების მძლავრი კატალიზატორი 2020 წლის პანდემია გახდა, რამაც ბიზნეს კომპანიებს აიძულა განვითარებისა და ზრდის ახალი შესაძლებლობების მოძიება უახლესი ტექნოლოგიების გამოყენებით. ამასთან, COVID-19-ის პანდემიამ წარმოაჩინა საზოგადოებაში ე.წ. ციფრული დაყოფა და წარმოქმნა ციფრული ტრანსფორმაციის ხელშეწყობის გადაუდებელი აუცილებლობა.

ციფრული ტრანსფორმაციის პროცესი ბევრად ცვლის სამენარმეო საქმიანობას, ბიზნესის წარმართვის წესებს. ბიზნეს სტრუქტურებში (ისევე, როგორც მთლიანად შრომის ბაზარზე) იზრდება მოთხოვნა სპეციალისტებზე, რომლებიც პროფესიონალიზმთან ერთად, ფლობენ ციფრულ კომპეტენციებს და მუდმივად ცვალებად, ზოგჯერ არაპროგნოზირებად ვითარებაში სამუშაო პირობებთან ადაპტირების უნარს. ეს, თავის მხრივ, ახალ პირობებს უყენებს განათლების სისტემას, რომელიც განსაკუთრებით მგძნობიარეა გლობალური (ტექნოლოგიური, ეკოლოგიური, ეკონომიკური და ა.შ.) გამონკვევების მიმართ და დღის წესრიგში აყენებს არსებული საგანმანათლებლო პარადიგმების გადახედვის აუცილებლობას.

წინამდებარე ნაშრომის კვლევის მიზანია ციფრული ტრანსფორმაციის მნიშვნელობის, შესაძლებლობებისა და გამონკვევების კვლევა, ამ კუთხით ევროკავშირის პოლიტიკის გაცნობა. კვლევის საგანია ევროკავშირის ციფრული ტრანსფორმაციის საუკეთესო პრაქტიკის, ძირითადი ტენდენციების გაცნობა, ევროკავშირის როლი საქართველოში ციფრული ეკონომიკის ფორმირებასა დასაინფორმაციო საზოგადოების განვითარებაში, ასევე გამონკვევებისა და შესაძლებლობების შეფასება საქართველოსთვის; ხოლო კვლევის ობიექტი - ციფრული ტრანსფორმაციის ევროკავშირის პოლიტიკა; ნაშრომში ევროკავშირის გამოცდილების გაზიარებისა და განზოგადების საფუძველზე, განხილულია განათლების ტრადიციული ინსტიტუტების შესაბამისობა ციფრული ტრანსფორმაციით ინიცირებულ ახალ მოთხოვნებთან.

ციფრული ტრანსფორმაცია

ცნობილია, რომ ევროპის დღის წესრიგშია ახალი ინდუსტრიული პოლიტიკა, რომელიც დაფუძნებულია ციფრული და მწვანე ეკონომიკის (Green Deal) განვითარებაზე. ევროპის ყველა ქვეყანაში იქმნება **ევროპული ციფრული ინოვაციის ჰაბი (EDIH)** - ერთი ფანჯრის პრინციპზე მომუშავე ორგანიზაციები, რომლებიც ეხმარებიან კომპანიებს საკუთარი ბიზნესის/წარმოების პროცესის, პროდუქტების და სერვისების კონკურენტუნარიანობის ზრდაში ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებით. ისინი უზრუნველყოფენ წვდომას უახლეს ცოდნაზე, გამოცდილებასა და ტექნოლოგიებზე, რათა დაეხმარონ საკუთარ კლიენტებს ციფრული ინოვაციებ-

ის პილოტირებისა და ტესტირების საშუალებით. გარდა ამისა, საჭიროების შემთხვევაში ციფრული ინოვაციის ჰაბები უზრუნველყოფს ბიზნესის ფინანსურ დახმარებას ამ ინოვაციების დასაწერად. ციფრული ინოვაციის ჰაბი წარმოადგენს რეგიონულ თანამშრომლობას მრავალი პარტნიორის მონაწილეობით, რომელიც მოიცავს ისეთ ორგანიზაციებს, როგორც კვლევითი და ტექნოლოგიური ორგანიზაციები, უნივერსიტეტები, სამრეწველო ასოციაციები, სავაჭრო პალატები, ინკუბატორები/აქსელერატორები, განვითარების სააგენტოები და მთავრობები. ევროკომისია ჯერ კიდევ პანდემიამდე ახორციელებდა ევროპული მრეწველობის სწრაფ ციფრულ ტრანსფორმაციას, განსაკუთრებით ტრადიციულ სექტორებსა და მცირე და საშუალო საწარმოებში, ასევე მისი ძალისხმევა მიმართული იყო რეგიონული განსხვავებების აღმოფხვრაზე. ევროკავშირის ინდუსტრიასთან დაკავშირებული პირველი ინიციატივა "ევროპული ინდუსტრიის ციფრული ტრანსფორმაცია" (DEI) დაიწყო ერთიანი ციფრული ბაზრის პაკეტის ფარგლებში 2016 წლის აპრილში; მისი ამოცანაა უზრუნველყოს ევროპაში ყველა ზომის, ლოკალიზაციის და სექტორის ბიზნესში ციფრული ინოვაციებიდან მაქსიმალური სარგებლის მიღება.

უკანასკნელ პერიოდში ციფრულ ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიების მძლავრი კატალიზატორი 2020 წლის პანდემია გახდა, რამაც ბიზნეს კომპანიებს აიძულა განვითარებისა და ზრდის ახალი შესაძლებლობების მოძიება უახლესი ტექნოლოგიების გამოყენებით.

2021 წლის აპრილში ევროპის პარლამენტმა მიიღო პროგრამა „ციფრული ევროპა“ - ევროკავშირის პირველი ფინანსური დოკუმენტი, რომელიც ფოკუსირებულია ტექნოლოგიების დაყვანაზე უშუალოდ ბიზნესსა და ადამიანებზე. იგი მიზნად ისახავს ციფრულ ინფრასტრუქტურაში ინვესტირებას, რათა სტრატეგიულმა ტექნოლოგიებმა ხელი შეუწყონ ევროპის კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას და „მწვანე“ პოლიტიკის გატარებას, აგრეთვე ტექნოლოგიური სუვერენიტეტის უზრუნველყოფას.

ამასთან ერთად, ევროკავშირისა და პარტნიორ ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის ერთ-ერთ პრიორიტეტად განისაზღვრა ციფრული ბაზრების ჰარმონიზება, რომლის ძირითადი ინსტრუმენტიცაა ევროკავშირის მიერ ინიცირებული „EU4Digital: ციფრული ეკონომიკის და საზოგადოების მხარდაჭერა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში“; იგი მხარს უჭერს ციფრული ეკონომიკისა და საზოგადოების ძირითადი სფეროების განვითარებას ევროკავშირის ნორმების და პრაქტიკის შესაბამისად. ეს პროგრამა მიზნად ისახავს ევროკავშირის ერთიანი ციფრული ბაზრის უპირატესობების გავრცელებას საქართველოსა და სხვა აღმოსავლეთ პარტნიორ ქვეყნებში; ევროკავშირის დახმარება ხელს შეუწყობს ციფრული ეკონომიკის და საზოგადოების პოტენციალის განვითარებას, ეკონომიკურ ზრდას, ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ადამიანების ცხოვრების გაუმჯობესებას და ბიზნესის მხარდაჭერის უზრუნველყოფას.

ციფრული ტრანსფორმაცია ქართულ ბიზნესზე (და არამარტო ბიზნესზე) აისახა და COVID-19-თან დაკავშირებული ფიზიკური შეზღუდვების ფონზე, კომპანიებმა პროდუქციის რეალიზაციის ახალი გზების ძიება დაიწყეს. არსებული გამოწვევების საპასუხოდ, რომელსაც განსაკუთრებული გავლენა ჰქონდა მენარმეებზე, აუცილებელი გახდა ციფრულ სამყაროში სამოქმედო სტრატეგიის ფორმირება, რომლებიც მომხმარებლებთან ციფრული არხების მეშვეობით ეფექტურ კომუნიკაციას უზრუნველყოფდნენ. ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმების (AA) მიხედვით, რომელიც მოიცავს ღრმა და თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებას (DCFTA), საქართველოს რეკომენდაცია მიეცა განავითაროს უფრო ძლიერი, გონივრული (smarter) და დინამიური ეკონომიკა. ეს პოლიტიკური პრიორიტეტები აისახება მე-8 თავში, სადაც ნათქვამია ევროკავშირსა და საქართველოს შორის თანამშრომლობის შესახებ ინფორმაციული საზოგადოების სფეროში: „მხარეებმა ხელი უნდა შეუწყონ თანამშრომლობას საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების კუთხით, რათა ინფორმაციისა და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ფართოდ გავრცელებისა და ხელმისაწვდომ ფასად უკეთესი ხარისხის მომსახურების მიწოდების გზით სარგებლობა მოუტანონ მოქალაქეებსა და ბიზნეს სექტორს. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს ელექტრონული საკომუნიკაციო ბაზრების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობას, და ამ სფეროში კონკურენციისა და ინვესტიციების ნახალისებას“ (მუხლი 324). ციფრულ ტრანსფორმაციას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება ეკონომიკური პირობების, მცირე და საშუალო ბიზნესის გარემოს გაუმჯობესებაში, აგრეთვე სახელმწიფო ქმედებების ეფექტურობასა და ტრანსპარენტულობის ამაღლებაში, სამუშაო ადგილების შექმნასა და სოციალური პროგრესის უზრუნველყოფაში.

საქართველოს მიერ ასოცირების პროცესის განხორციელების შესახებ ანგარიშში (2021) ხაზგასმულია, რომ საქართველოსთვის „უმნიშვნელოვანესია კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეული კრიზისის ინკლუზიური, ეკოლოგიურად დაბალანსებული და მდგრადი დაძლევის უზრუნველყოფა და შემდგომი წინსვლა ციფრული კომპეტენციების გასაძლიერებლად და ციფრული ნიგნიერების ასამაღლებლად. სტრუქტურული რეფორმები გადამწყვეტი რჩება, რადგანაც მათი საშუალებით საქართველოს ეკონომიკა ნაკლებად მოწყვლადი ხდება საგარეო მოვლენებთან მიმართებაში, განსაკუთრებით კორონავირუსის პანდემიის მიმართ და საინვესტიციო კლიმატი და ვაჭრობის პოტენციალი უმჯობესდება“ [5.28].

ციფრული ინფრასტრუქტურის განვითარების მიზნით საქართველო და ევროკავშირი „ერთობლივად ციფრული ინფრასტრუქტურის დანერგვის შემდგომი ნახალისებისა და ციფრული ტრანსფორმაციის მხარდაჭერის გზით საქართველოს ზრდისა და მდგრადი განვითარების ხელშესაწყობად ფართოზოლოვანი ქსელების განვითარების ეროვნული სტრატეგიის განხორციელების საფუძველზე და ევროკავშირის კანონმდებლობისა

და საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად, განსაკუთრებით ციფრული ინფრასტრუქტურის უსაფრთხოებასთან მიმართებით... მნიშვნელოვანი იქნება ციფრული ეკონომიკისა და ინოვაციების სტიმულირება შესაბამისი პოლიტიკის მეშვეობით, რაც ხელს შეუწყობს და უფრო მეტად გაამრავალფეროვნებს როგორც IT-ინდუსტრიას, ისე კრეატიულ ინდუსტრიებსაც და გააძლიერებს მათ კონკურენტუნარიანობას, ხელს შეუწყობს დამწყები სანარმოების (სტარტაპების) ზრდასა და ფუნქციონირების გაგრძელებას და გააციფრულებს ღირებულებათა ჯაჭვს“ [14.7]

ამრიგად, ციფრული ეკონომიკის ხელშეწყობა და ციფრული გარემოს ჰარმონიზაცია ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ევროკავშირ-საქართველოს თანამშრომლობის ერთ-ერთი პრიორიტეტი გახდა, რაც განაპირობებს ღირსეული სამუშაო ადგილების შექმნას, ზრდას და ინოვაციებს.

2020 წლის იანვარში საქართველოს მთავრობამ დაამტკიცა „საქართველოს ფართოზოლოვანი ქსელების განვითარების 2020 – 2025 წლების ეროვნული სტრატეგია და მისი განხორციელების სამოქმედო გეგმა“, რომელიც ევროკავშირის „ციფრული ბაზრების ჰარმონიზაციის“ პროექტის HDM/EU4Digital-ის ფარგლებში მომზადდა, მსოფლიო ბანკის საექსპერტო დახმარებით. სტრატეგიის მიზანია ევროკავშირის საუკეთესო გამოცდილების გაზიარება არსებული ციფრული უთანასწორობის დაძლევისა და ქვეყანაში ციფრული ეკონომიკის და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების მიზნით.

ასევე მომზადების პროცესშია ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების სტრატეგიას, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოს საზოგადოებისა და ეკონომიკის ციფრული ტრანსფორმაციის მიღწევას. ესაა ერთიანი დოკუმენტი, რომელშიც ქვეყანაში ელექტრონული კომუნიკაციების, ინფორმაციის და თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და სერვისების განვითარების სამომავლო მიმართულებას აისახება.

აღსანიშნავია ისიც, რომ უკანასკნელ წლებში საქართველოში ინიცირებულ იქნა და გრძელდება ციფრულ ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული მრავალი კონფერენციისა თუ ფორუმის ჩატარება, ასევე ორგანიზაციების შექმნა, რომელთა მიზანი სერვისების გაციფრულება და გამოყენება, ციფრული ტრანსფორმაციისთვის ხელსაყრელი პირობების/გარემოს შექმნაა; მაგ., 2022 წლის აპრილში ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის (IDFI) მიერ ჩატარდა საერთაშორისო კონფერენცია: „საქართველოს ციფრული ტრანსფორმაცია: წინმსწრები ნაბიჯები ევროინტეგრაციის გზაზე“, რომლის მიზანი იყო ახალი ტექნოლოგიების გამოყენებით საჯარო სექტორის მოდერნიზაციისა და ტრანსფორმაციის მიმართულებით ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკის, ძირითადი ტენდენციების გაცნობა, ასევე, გამოწვევებისა და შესაძლებლობების შეფასება საქართველოსთვის.

2022 წლის ივნისში საქართველოში გაიმართა ციფრული ტრანსფორმაციის ფორუმი, რომელმაც სამთავრობო და კერძო ორგანიზაციებს მოუყარა თავი.

ფორუმი საქართველოს ICT კლასტერისა და ციფრული ტრანსფორმაციის საქართველოს კონსორციუმის ორგანიზებით, ასევე USAID-ის ეკონომიკური უსაფრთხოების პროგრამის, USAID-ის ეკონომიკური მმართველობის პროგრამისა და სხვა 20-ზე მეტი პარტნიორი ორგანიზაციის მხარდაჭერით ჩატარდა. თბილისი (GBC) – კრიზისის დროს ციფრული ტრანსფორმაციის საკითხებს მიეძღვნა ევროკომისიის მიერ ორგანიზებულ EU4Digital პროგრამის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების ციფრული კონფერენცია (2022 წლის ოქტომბერი), სადაც ყურადღება გამახვილდა ციფროვიზაციის როლზე ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებასა და საზოგადოების კეთილდღეობის უზრუნველყოფაში. 2020 წელს შეიქმნა ციფრული სააგენტო „Quick“-ის ახალი პლატფორმა „Quickstart“, რომლის მიზანი სტარტაპებისა და მცირე ბიზნესის წარმომადგენლებისთვის ციფრული ტექნოლოგიების შესაძლებლობების შესახებ ინფორმაციის უსასყიდლოდ მიწოდება და ამ მიმართულებით პირველი ნაბიჯების გადადგმაში ხელშეწყობაა და ა.შ.

აღამიანური რესურსების მართვის პროფესიონალთა ასოციაციამ (HRPA) და საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტომ (GITA) საერთაშორისო ექსპერტების და სპეციალისტების მონაწილეობით 2022 წლის 5-12 დეკემბერს საქართველოში პირველ და ყველაზე მასშტაბურ HR გაციფრულების კვირეულს უმასპინძლა, სადაც დღის წესრიგში იყო როგორც საჯარო, ისე კერძო სექტორში გაციფრულების გლობალური ტენდენციების, გამოწვევებისა და მათი გადაჭრის გზების ძიება.

ამრიგად, საქართველო, ევროკავშირის მხარდაჭერით, აქტიურად ახორციელებს რეფორმებს, რომლებიც მიმართულია სექტორული ეკონომიკის სტრატეგიებსა და პროგრამებში ციფრული ტრანსფორმაციის საკითხების ინტეგრირებაზე. მკაფიოდ წარმოჩინდა ევროკავშირის როლი ქვეყანაში ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების მიმართულებით, რაც, საბოლოოდ, საქართველოს ციფრული ბაზრის ევროკავშირის ერთიან ციფრულ ბაზართან ინტეგრაციას უზრუნველყოფს.

განათლების სისტემის გამოწვევა

ონლაინ პლატფორმა ეკონომიკისა და ნებისმიერ სფეროში საქმიანობის განუყოფელი ნაწილი გახდა. ისინი უდიდეს შესაძლებლობებს ქმნიან ბაზარზე და კომუნიკაციის უმნიშვნელოვანეს არხს წარმოადგენენ. თუმცა, ყველა სიკეთესთან ერთად, ახალ გამოწვევებსაც აჩენენ.

ციფრული ტრანსფორმაციის პროცესი ბევრად ცვლის სამეწარმეო საქმიანობას, ბიზნესის წარმართვის წესებს. ბიზნეს სტრუქტურებში (ისევე, როგორც მთლიანად შრომის ბაზარზე) იზრდება მოთხოვნა სპეციალისტებზე, რომლებიც პროფესიონალიზმთან ერთად, ფლობენ ციფრულ კომპეტენციებს და მუდმივად ცვალებად, ზოგჯერ არაპროგნოზირებად ვითარებაში სამუშაო პირობებთან ადაპტირების უნარს. ეს, თავის მხრივ, ახალ პირობებს უყენებს განათლების სისტემას,

რომელიც განსაკუთრებით მგძნობიარეა გლობალური (ტექნოლოგიური, ეკოლოგიური, ეკონომიკური და ა.შ.) გამოწვევების მიმართ და დღის წესრიგში აყენებს არსებული საგანმანათლებლო პარადიგმების გადახედვის აუცილებლობას. ციფრული ტექნოლოგიების პროგრესი და შრომის ბაზრის სწრაფად ცვალებადი პირობები ხელმძღვანელებისა და სამეცნიერო-პედაგოგიური საზოგადოებისგან მოითხოვს ინოვაციურ გადაწყვეტილებებს და განაპირობებს საგანმანათლებლო მეთოდის ცვლილებების აუცილებლობას და მათ ადაპტირებას დისტანციური სწავლების ფორმატში.

ბიზნესის კვალდაკვალ განათლებას ახალ მოთხოვნებს უყენებს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა - ციფრულმა ტრანსფორმაციამ წარმოქმნა ახალი მიმართულება, რომელიც ცვლის მუშაკის დამოკიდებულებას ტექნოლოგიების მიმართ, აგრეთვე აყალიბებს ახალი ტექნოლოგიების ეთიკური გამოყენების აუცილებლობას - კორპორაციული ციფრული პასუხისმგებლობა (Corporate Digital Responsibility (CDR)). თანამედროვეობის კიდევ ერთი გლობალური გამოწვევა - კლიმატის ცვლილება და გარემოს დაბინძურება (Climate change and environmental degradation), საფრთხეს უქმნის არა მარტო ევროპას, არამედ მთლიანად მსოფლიოს. ევროკავშირის სტრატეგია - ევროკავშირის მწვანე შეთანხმება (EU Green Deal) მიზნად ისახავს რესურსეფექტურ, ეკოლოგიურ და კონკურენტუნარიან ეკონომიკას. საქმე ეხება ეკოლოგიური კულტურის ფორმირების აუცილებლობას, Green Skills და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების დონეს. მნიშვნელოვანი როლი ამ პრობლემების გადაჭრაში ენიჭება კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის კარგად გათვლილ სტრატეგიას.

„ციფრულმა ტრანსფორმაციამ შეცვალა შრომის ბაზარი და შექმნა ახალი უნარების განვითარების საჭიროება. შესაბამისად, განათლების სისტემამ უნდა უზრუნველყოს ახალგაზრდები შესაბამისი კომპეტენციით, ცოდნითა და უნარ-ჩვევებით, რაც, ასევე, თანამედროვეობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევაა...“ - ნათქვამია საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების ერთიან სტრატეგიაში 2017-2021.

განათლების მთავარი ამოცანა - შრომის ბაზრისთვის კონკურენტუნარიანი სპეციალისტების მომზადებაა. ეს კი შეუძლებელია შრომის ბაზართან მჭიდრო კავშირის გარეშე. ამდენად, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ურთიერთკავშირს. და, თუმცა ამჟამად ევროკავშირის ქვეყნებში უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს და ბიზნესის თანამშრომლობის ფორმები მეტად მრავალფეროვანია (Bonn Declaration “University-Enterprise Cooperation: Building on New Challenges from Past Experiences”), გლობალური გამოწვევების გათვალისწინებით აუცილებელი გახდა მათი უწყვეტი მოდიფიკაცია, თვისებრივად ახალ დონეზე აყვანა.

ყველა ამ ამოცანის გადასაწყვეტად საჭიროა არა მხოლოდ დამსაქმებლების და უმაღლესი განათლების, არამედ, პროფესიული განათლების სისტემის ძალისხმევა. სიახლეებთან ერთად ადამიანს ყოველთვის სჭირდება

პროფესიული მომზადების განახლება. ამგვარი აუცილებლობა სულ უფრო მეტ აქტუალობას იძენს - ამჟამად თითოეული ადამიანისთვის კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნებისა და ზრდისთვის აუცილებელია სწავლა და განვითარება მთელი სიცოცხლის მანძილზე (ევროკავშირის სტრატეგიაში ევროპა 2020 (Europe 2020) ევროპული ქვეყნების განათლების სისტემის ძირითად გამოწვევებად დასახელდა: მოსახლეობის დაბერება, შრომითი საქმიანობის უნარ-ჩვევების დეფიციტი, გლობალური კონკურენციის ზრდა და უმუშევრობის მაღალი დონე). უმაღლესი განათლების აქტუალობის აღიარებასთან ერთად, ეს განაპირობებს განათლების უწყვეტი სისტემის განვითარების მნიშვნელობას ადამიანის მთელი სიცოცხლის მანძილზე, რაშიც ფასდაუდებელი წვლილი შეაქვს პროფესიულ განათლებას (VET). უწყვეტი პროფესიული განათლების სისტემის განვითარება ქმნის დამსაქმებელთა საგანმანათლებლო პოლიტიკის შემუშავებაში ჩართვის მექანიზმებს, შესაძლებელს ხდის უფრო სრულად იქნეს გათვალისწინებული შრომის ბაზრის მოთხოვნილებები.

დასკვნა

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ უმაღლესი განათლება და პროფესიული განათლება შრომის ბაზარს აწვდიან თავიანთი საქმიანობის შედეგს - სპეციალისტებს, რომელთა დასაქმება ხდება ეკონომიკის სხვადასხვა დარგის ორგანიზაციებში. ეს მათ განათლების ხარისხის ძირითადი სტანდარტების, აგრეთვე ამა თუ იმ სპეციალისტებზე მოთხოვნის ცვლილებათა ტენდენციების განსაზღვრის საშუალებას მისცემს. შრომითი დასაქმების პერსპექტივების არსებობა უმაღლესი განათლების და VET დამთავრების შემდეგ ინდივიდისთვის საგანმანათლებლო პროგრამების არჩევისას მნიშვნელოვან მოტივს წარმოადგენს. უმაღლეს განათლებას, VET და დამსაქმებლებს შორის მჭიდრო ურთიერთკავშირი საბაზრო პირობებში მათი ეფექტური ფუნქციონირებისთვის ობიექტურ აუცილებლობას წარმოადგენს.

ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ რიგი პრობლემა: ხარისხიანი განათლების წვდომა, საგანმანათლებლო სფეროში კონკურენციის გამძაფრება, განათლების ადეკვატურობა თანამედროვე მოთხოვნებთან, განათლების შინაარსის გადახედვა და ა.შ. დამახასიათებელია როგორც

განვითარებადი, ისე განვითარებული ქვეყნებისთვის.

ამრიგად, ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, განათლების ტრადიციული ინსტიტუტების წინაშე არსებული ახალი გამოწვევების (რომელთა ძირითადი ნაწილი განპირობებულია ციფრული ტრანსფორმაციით) საპასუხოდ ინოვაციური გადაწყვეტილებების ძიებამ დღის წესრიგში დააყენა უმაღლესი განათლების, პროფესიული განათლებასა და ბიზნეს კომპანიებს შორის ეფექტური ურთიერთობის აგების აუცილებლობა. მონაწილეთა შორის მჭიდრო ურთიერთკავშირის შედეგად უთუოდ გაიზრდება სინერგიული ეფექტი და განათლების რელევანტურობა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. თაკალანძე ლ., კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა (ევროკავშირის გამოცდილება), თბ., 2021;
2. ქოჩორაძე გ., ციფრული ინოვაციური ჰაბები ევროპაში და მათი შექმნის პერსპექტივა საქართველოში <https://eap-csf.ge/wp-content/uploads/2021/03/პოლიტიკის-დოკუმენტი-ქალი-და-ბიზნესი-converted-1.pdf>;
3. ჯოლია გ., განათლება და დასაქმება ციფრულ გარემოში, მონოგრაფია, თბ., 2021 <https://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/328568/1/GanatlebaDaDasaqmebaCifruGaremoshi.pdf>
4. ანგარიში საქართველოს მიერ ასოცირების პროცესის განხორციელების შესახებ, ბრიუსელი, 10.08.2022 https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/AAIR_2021_GEO.pdf ;
5. საქართველოს მიერ ასოცირების პროცესის განხორციელების შესახებ ანგარიში, 2021 https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/aair_2020_1.pdf <https://www.eumonitor.eu>;
6. ციფრული ტრანსფორმაცია სახელმწიფო სექტორში: საერთაშორისო კვლევების მიმოხილვა, საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი, 2019 http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/Digital_Government.pdf ;
7. ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ასოცირების 2021-2027, რეკომენდაცია N 1/2022, 2022 <https://mfa.gov.ge/getattachment/ევროპული-და-ევრო-ატლანტიკური-ინტეგრაცია/ოფიციალური-დოკუმენტები/2021-2027-EU-Georgia-Association-Agenda-KA.pdf.aspx>.